

Llicenciatura en Ciències religioses

Seminari I: Comprenent l'Evangelí de Marc

- **Titulació:** Llicenciatura en Ciències Religioses
- **Modalitat:** Iscreb Presencial
- **Semestre:** 1r | **ECTS:** 5 | **Hores de classe setmanals:** 3
- **Àrea:** Bíblia | **Període lectiu:**
- **Professorat:** [Llic. M. Luisa Melero i Gracia](#) | **Llengua:**

Justificació

El relat de Marc sobre la vida de Jesús és el primer evangeli escrit. Aquesta circumstància dóna prioritat al seu estudi, ja que en molts sentits el coneixement sobre el Mestre de Natzaret depèn d'aquest primer llibre. En l'assignatura de Sinòptics a Batxillerat se'n va fer una primera aproximació, però ara és el moment d'endinsar-se i aprofundir en les peculiaritats d'aquest genial llibre: descobrir-hi l'estructura altament pensada, els trucs narratius i literaris que fa servir l'autor, així com el context cultural i religiós de l'època, per interpretar, de la manera més acuradament possible, el seu contingut teològic i pastoral. Degut a la importància de l'estudi sinòptic, en alguns casos es faran incursions a la comparació amb els escrits de Mateu i de Lluc.

Requisits i orientacions prèvies

- Haver superat correctament les assignatures de Batxillerat d'Introducció al Nou Testament i d'Evangelis Sinòptics.
- És francament interessant fer servir els coneixements de grec que hem anat adquirint.

Competències i Objectius

Genèriques:

- Capacitat d'anàlisi i de síntesi.

- Capacitat d'organització i de planificació.
- Comunicació escrita.
- Capacitat crítica i autocrítica.
- Capacitat d'aplicar els coneixements a la pràctica.
- Habilitats d'investigació.
- Capacitat per a generar noves idees (creativitat).
- Habilitat per treballar de forma autònoma i en grup.

Específiques:

- Aprofundir en els continguts propis del Grau, àmbit Bíblia.
  - Formular criteris generals i específics en relació a temàtiques concretes de l'àmbit de Bíblia.
  - Contrastar i avaluar de forma continuada els coneixements adquirits en aquest àmbit com a fonament de la teologia.
  - Conèixer els mètodes i recursos d'investigació, aplicar-los a l'àmbit bíblic amb un nivell òptim de coneixement i us del grec bíblic.
  - Identificar i investigar els factors/situacions actuals des de la perspectiva bíblica.
  - Demostrar capacitat d'escolta, respecte i diàleg, facilitant l'estudi i la comunicació.
  - Participar en les noves aportacions fetes en món bíblic.
  - Conèixer i aplicar mètodes i tècniques d'estudi/anàlisi del text bíblic.
  - Integrar aquests coneixements per a la l'anàlisi, comprensió i actualització dels mateixos.
- Comprendre el significat i la motivació dels escrits evangèlics, especialment a través del relat de Marc.
  - Aprendre a treballar directament des del text, i en la seva versió original en la mesura del possible.
  - Subratllar la importància del text en la seva unitat narrativa i aprofundir en les seves conseqüències.
  - Reconèixer i interpretar els diversos trucs literaris i narratius dins els relats.
  - Extreure'n de manera rigorosa la teologia i la pastoral que n'ergeixen.
  - Comparar els textos sinòptics, detectant-ne les diferències més significatives.

Continguts

1. Repàs al voltant del text

- 1.1. Lectura atenta del text
- 1.2. Context històric

2. Repàs del material per a l'anàlisi

- 2.1. Gènere i subgèneres literaris
- 2.2. Recursos literaris
- 2.3. Recursos narratius
- 2.4. Recurs a l'Escriptura

3. Repàs de l'estructura de l'evangeli de Mc

3.1. Diversitat de propostes

3.2. La proposta que seguirem

4. Introducció (Mc 1,1-13)

5. La secció de Galilea (Mc 1,14-8,26)

5.1. Manifestació i primer fracàs (1,14-3,6)

a. Evolució del text

b. La col·lecció de controvèrsies; comparació sinòptica

5.2. Manifestació i segon fracàs (3,7-6,6a)

c. Evolució del text

d. Part narrativa de la secció

e. Les paràboles

f. Les interpolacions de 3,20-35 i 5,21-43; comparació sinòptica

5.3. Manifestació i tercer fracàs (6,6b-8,26)

g. Evolució del text

h. Les escenes de 7,1-30

i. La incomprensió discipular al llarg del relat; comparació sinòptica

6. Frontissa (8,27-30)

7. La secció del camí cap a Jerusalem (8,31-10,52)

7.1. Primer anunci de la passió-mort-resurrecció (8,31-9,30)

j. Evolució del text

k. La transfiguració

- l. Catequesis centrals
- 7.2. Segon anunci de la passió-mort-resurrecció (9,31-10,31)
  - m. Evolució del text
  - n. Catequesis centrals
- 7.3. Tercer anunci de la passió-mort-resurrecció (10,32-52)
  - o. Evolució del text
  - p. Catequesis centrals
- 8. La secció de Jerusalem (11,1-16,8)
  - 8.1. L'entrada a Jerusalem i al temple (11,1-25)
    - q. Evolució del text
    - r. El gest profètic al temple; comparació sinòptica
  - 8.2. Les tres controvèrsies (11,27-12,27)
    - s. Evolució del text
    - t. L'autoritat de Jesús
  - 8.3. Els tres exemples en positiu (12,28-44)
    - u. Evolució del text
    - v. El mestre de la Llei; comparació sinòptica
  - 8.4. El discurs escatològic (13,1-37)
  - 8.5. El relat de la passió, mort i anunci de la resurrecció (14,1-16,8)
    - w. Evolució del text
    - x. Preparatiu
    - y. Passió i mort
    - z. Sepultura i anunci de la resurrecció

Metodologia i Avaluació

Va a càrrec de la professora explicar els continguts acadèmics més importants, així com seguir i orientar els exemples d'anàlisi de text i de sinopsi. Però en realitat aquesta assignatura està pensada més aviat com un taller, on els alumnes treballaran directament el text i, en la mesura del possible, es farà en equip.

Hi haurà també la possibilitat de fer servir l'aula virtual per a comunicar-se alumnes i professora, tant per temes de programació com per consultes o continguts referents a l'assignatura. Els treballs realitzats de qui ho vulgui es penjaran a aquesta aula.

Activitat a l'aula:

- Presentació dels temes: 15%
- Treballs que es faran a l'aula: 25%

Treball personal:

- Preparació dels taller: 30%
- Estudi personal: 20%
- Preparació de l'exercici final: 10%

Criteris d'avaluació:

- Es tindrà en compte l'assistència a classe i sobretot la participació activa en la mateixa.
- S'avaluarà la comprensió dels textos evangèlics en un tot narratiu i la capacitat de comparar-los entre ells.
- S'avaluarà la capacitat de posar en pràctica els recursos estudiats en l'anàlisi del text.
- S'avaluarà la capacitat crítica en presentar conclusions teològico-pastorals en base als estudis realitzats.
- Es tindrà en compte la bona presentació dels treballs escrits i la claredat expositiva en els orals.

Tècniques d'avaluació:

- Es tindrà present la presencialitat i la participació activa en l'assignatura amb un 10%.
- Les exposicions dels treballs a classe compten un 40%.
- A l'examen final correspon un 50%.

Bibliografia

Nou Testament grec-llatí-català, Barcelona: Associació Bíblica de Catalunya - Editorial Claret - Societats Bíbliques Unides 1995.

Eines:

Software for Biblical Exegesis and Research. BibleWorks 10.

P. Sais - S. Sais, *Nou Testament grec-català. Bíblia interlineal catalana*, Institució Bíblica Evangèlica de Catalunya: Barcelona 2008.

M. Zerwick - M. Grosvenor, *Análisis gramatical del griego del Nuevo Testamento*, Estella: Verbo Divino 2008.

AA. VV., *Diccionario enciclopédico de la Biblia*, Herder: Barcelona 1993.

H. Balz - G. Schneider, *Diccionario exegético del Nuevo Testamento* (Biblioteca de Estudios Bíblicos 90-91), Salamanca: Sígueme 1996-1998.

G. Kittel, *Grande lessico del Nuovo Testamento* (15 vols.), Brescia 1965-1988.

R. Brown - J. A. Fitzmyer - R. E. Murphy (eds.), *Nuevo Comentario Bíblico San Jerónimo. Nuevo Testamento y artículos temáticos*, Estella: Verbo Divino 2004.

S. Guijarro - M. Salvador (eds.), *Comentario al Nuevo Testamento*, Madrid: La Casa de la Biblia 1995.

J. Cervantes Gabarrón, *Sinopsis bilingüe de los tres primeros evangelios con los paralelos del evangelio de Juan*, Estella: Verbo Divino 2004.

Estudis generals:

A. M. Artola - J. M. Sánchez Caro, *Biblia y Palabra de Dios* (Introducción al Estudio de la Biblia 2), Estella: Verbo Divino 1995.

R. Aguirre - A. Rodríguez Carmona, *Evangelios sinópticos y Hechos de los apóstoles* (Introducción al Estudio de la Biblia 6), Estella: Verbo Divino 1992.

R. Bultmann, *Historia de la tradición sinòptica* (Biblioteca de Estudios Bíblicos 102), Salamanca: Sígueme 2000.

M. Dibelius, *La historia de las formas evangélicas* (Clásicos de la Ciencia Bíblica II), Valencia: Edicep 1984.

S. Guijarro, *Los cuatro evangelios* (Biblioteca de Estudios Bíblicos 124), Salamanca: Sígueme 2012

B. Marconcini, *Los sinópticos. Formación, redacción, teología*, Madrid: San Pablo 1998.

D. Marguerat, *Cómo leer los relatos bíblicos : Iniciación al análisis narrativo* (Presencia Teológica 106), Santander: Sal Terrae 2000.

Comentaris:

M.-É. Boismard, *L'évangile de Marc: sa préhistoire*, Paris : Lecoffre, 1994.

C. Focant, *L'évangile selon Marc*, Paris : Editions du Cerf, 2004.

C. Focant, *Marcos: cinco claves de lectura* (Cuadernos Bíblicos 181), Estella: Verbo Divino 2018.

J. Gnilka, *El evangelio según san Marcos* (2 vol.), Salamanca: Sígueme 1986-1987.

E. Manicardi, *Il cammino di Gesù nel Vangelo di Marco: schema narrativo e tema cristologico* (Analecta Biblica 96), Roma: Biblical Institute Press 1981.

J. Marcus, *El Evangelio según Marcos: nueva traducción, con introducción y comentario* (Biblioteca de Estudios Bíblicos 130-131), Salamanca: Sígueme 2010-2011.

J. Mateos - F. Camacho, *El evangelio de Marcos: análisis lingüístico y comentario exegético*, Barcelona: Herder 2016.

M. Navarro, *Marcos* (Guías de lectura del Nuevo Testamento 1), Estella: Verbo Divino 2006.

X. Pikaza, *Evangelio de Marcos: la buena noticia de Jesús*, Estella: Verbo Divino 2012.

D. Rhoads - J. Dewey - D. Michie, *Marcos como relato. Introducción a la narrativa de un evangelio* (Biblioteca de Estudios Bíblicos 104), Salamanca: Sígueme 2002.

B. Standaert, *Évangile selon Marc: commentaire*, Pendé (France) : J. Gabalda et Cie, 2010.

J. Suau, *Caminando con Marcos: lectura espiritual y literaria del segundo evangelio* (Espiritualidad monástica. Fuentes y estudios 69), Zamora: Monte Casino 2013.

V. Taylor, *Evangelio según san Marcos*, Madrid: Cristiandad 1980.